

Az abnormalitással lehet együtt élni, akár nyitottabbá és emberségesebbé is tehet, gondolja a férfi. De más is történhet. Valami sokkal ijesztőbb.

Eszébe jut egy éjszaka, a nem is olyan távoli múltban, amikor, miután a nyugdíjas kijelentkezett, ő még a gép előtt maradt. Azon az estén olvasta az *Ekstra Bladet* honlapján, hogy a csimpánzok képesek vadászat céljából dárdát készíteni. Egy kutatócsoport a nyugat-afrikai Szenegálban a majmok viselkedésének változását figyelte olyan területen, ahol nem találnak élelmet. Leírják, hogyan jöttek rá, hogy a majmok dárdával vadásznak. Ez rendszerben is volna, csak hogy kizárólag a fiatal és a nőstény csimpánzok tettek így. A cikk szerint az öreg hímek hátramaradtak és éheztek. Nem voltak elég okosak ahhoz, hogy kitaláljanak valami újat, magyarázta egy kutató. Arról is beszámolt, hogy a saját szemével látott egy nőstény csimpánzt, amint felnyársalt egy fülesmajmot, amit a helyiek *bushbaby*-nek neveztek. A *bushbaby* a vermében feküdt, és a kutató részletesen leírta, hogyan használta a csimpánz a dárdát, hogy kipszkalja a lyukból, hogyan ölte meg és falta fel. Ugyanazon az éjszakán a férfi rákeresett a *bushbaby* szóra, a képekre kattintott, mire a monitort elárasztották a fülesmajmok. Nagy, kiálló, fekete szemükben rémület. Így nézhetett Dagmar huszonöt csecsemő áldozata, vagy Aileen Wuornos vér szerinti gyereke röviddel azután, hogy az első cikket elolvasta az anyjáról. Így néztek ki a fülesmajmok, bénultan a rémülettől, miközben az öregebb hímek ott ültek, és nagyot álmodtak. Egy szavanna tele bendzsózó hímmel és szőrös hónaljú nősténnyel, gondolja a férfi. És dárdával.

Kikapcsolja a gépet és felgyújtja az asztali lámpát. Ölbe tett kézzel, mozdulatlanul ül, amíg a merevlemez abbahagyja a brumogást. Mit ki nem találnak, gondolja. Lehúzza a cipőjét, hogy ne csapjon zajt, amikor fölmegegy a lépcsőn a feleségéhez.

KERTÉSZ Judit fordítása

Kristian Bang Foss

A HALÁL AUDIVAL JÁR

– regényrészlet

Eleinte flottul ment minden. Sarával meg Amalie-vel laktam egy lakásban Koppenhágában, és ha az esti tévészés közben fölálltam a pamlagról, miután Amalie-t lefektettük, Sara megkérdezte: mit csinálsz? Még éjszaka is, ha felkeltem pisilni, azt kérdezte: mit csinálsz? Ilyenkor azt feleltem, hogy pisilek, hogy megnézem Amalie-t, hogy fölteszek egy kávé, vagy annyit mondtam, sétálok egyet.

Sokat sétáltam, ki kellett mozdulnom a lakásból, már csak azért is, hogy tartsam a súlyom. Előfordult, hogy az emberek megbámultak. Úgy tűnt, része lettem az utcaképnek, mint a kétkoronás ember vagy az Énekes Søren, meg azok, akik egyfolytában odakint lófrálnak, és kevesebbszer indultam útnak. De ez mindig csak egy hónapig tartott, mert aztán újra hájasodni kezdtem, nem láttam a saját fanszörzetem a tusolóban, és ismét útnak eredtem. A te örökös sétáid, jegyezte meg Sara. Irritálta a mehetnékem. Kezdtünk egymás idegeire menni, nemcsak hébe-hóba idegesítettük egymást, a feszültség állandósult köztünk, pedig korai volt folyton egymás idegein táncolni. Amalie még csak négy éves volt, a lakás meg új.

Amalie nem az én lányom. Az úgynevezett biológiai apja megzakkant, és soha nem épült fel rendesen. Háre krisnás lett. Láttam

egyszer a sétálóutcán, narancssárga ruhában táncolt és verte a tamburint. Kaptam tőle egy apró süteményt. Nem volt kedvem megenni. Sarának soha nem meséltem el, mit láttam. Ne kérdezd meg, miért, hiszen semmi rossz nincs abban, hogy láttam és sütit kaptam tőle, egész egyszerűen nem nagyon beszéltünk róla. Néha rajtakaptam magam, hogy azon merengek, mi van, ha a betegsége örökletes. Ebből a szempontból szerencsésebb lett volna, ha Amalie az én lányom, de ezek a gondolatok sehova nem vezetnek, hiszen akkor nem Amalie lenne. Érted, ugye? Ez már csak így van – éppen ezért nem is töprengtem rajta túl sokat. Amalie apának hívott.

Aznap leugrottam egy sült oldalasos szendvicsre, és fél egyre értem vissza az irodába. Volt pár óráam, hogy összeüssek egy kampányjavaslatot, amelyet késő délután kellett bemutatnom az egyik ügyfelünknek. Håkon tudta, hogy sehogyan sem állok a prezentációval, s mivel ki nem állhatott, kaján vigyorral körözött körülöttem és megpróbálta elvonni a figyelmemet.

– Hogy állsz a prezentációval?

– Remekül, Håkon.

– Szuper! Alig várom, hogy halljam az ötleteidet.

– Ebben egészen biztos vagyok.

Håkon letelepedett az íróasztalához és csattogatni kezdte a golyóstollát. Katt-katt, katt-katt, katt-katt. Persze tudom ám, miért utált. Azért utált, mert néhány évvel ezelőtt alaposan felöntött a garatra a karácsonyi bulin és megeredt a nyelve. Arra nem emlékszem, mit mondott, csak arra, hogy ültében az arcát szorosan az enyémhez nyomta, meg emlékszem apró, nedves szemére a munkaszemüveg mögött. Gyűlölt, mert lehullt előttem az álarca, azt hitte, tudok róla valamit, ismerem a gyenge pontját. Sajnálatos módon ez így is volt. Katt-katt, katt-katt, katt-katt. Most pedig ezzel a csattogatással igyekezett kellemes légkört teremteni.

– Håkon, megtennéd, hogy abba hagyod a csattogatást?

– Zavar?

– Igen.

– Bocs, csattogatás közben jobban jár az agyam.

Håkan befejezte. A biztonság kedvéért elővettem az iPodomat, a fülembé dugtam a fülhallgatót, és elindítottam Bruce Springsteen *Nebraska* című számát. Megszólalt a telefon, Sara keresett, hogy megkérdezze, nem ment-e ki a fejemből, hogy Amalie-t egykor el kell hoznom az óvodából. Hazudtam. Azt mondtam, dehogyis felejtettem el, már úton vagyok. Abban bíztam, majd csak eszembe jut valami az óvodába menet, Amalie meg majd ellesz velem az irodában.

Az óvoda azért lett zárva, mert a pedagógusok kezelésre mentek a Rigshospitaletbe,¹ egy krízispszichológus segítségével igyekeztek földolgozni a médiából rájuk zúduló kritikát az óvoda elszámolása miatt. Más körülmények között ez a meglehetősen szövevényes ügy akár jobb kedvre is derített volna, de most rossz volt az időzítés.

Kocsival mentem az óvodába, ahová öt perccel egy után érkeztem. Az egyik óvónő egy háromlábú kisszéken sírt, egy másik vigasztalóan simogatta a vállát, s közben szemrehányóan rám függesztette a tekintetét. Amalie egy Hans Bellmer-szerű félkarú babáért harcolt a sarokban egy kislánnyal.

A kislány kitepte Amalie kezéből a babát, amelynek meglévő karja úgy lendült a levegőbe, mint a nációké. Majd azzal ünnepelte meg a győzelmét, hogy harapdálni kezdte a baba fejét. Felemeltem Amalie-t, megpuszítottam, aztán összeszedtem a holmiját, elköszöntem a sírdogáló meg a vigasztaló óvónőtől, és kimentem a kocsinhoz.

Az irodában kerestem egy írókönyvöt meg egy-két filctollat, és magam mellé ültettem Amalie-t, hogy rajzoljon. „Segítesz apának? Rajzolsz szép képeket a reklámhoz?” Håkont nem láttam sehol.

Könnyű feladat volt. Valami kultúrfőnök kapott egy kalap pénzt a kőbbyi önkormányzattól, hogy rendezzen egy amolyan kultúraközi művészeti vásárt. Tőlem csupán egy plakátot kértek, amely a rendezvényt hirdeti,

¹ Dánia központi kórháza. (A szerk.)

de semmi sem jutott az eszembe, képtelen voltam leküzdeni az ellenszenvemet ezzel a mesterkélten kegyes eseménnyel szemben. Egyetlenegyszer találkoztam magával a kultúrfőnökkel, és kirázott a hideg az ide-oda-vándorló tekintetétől, amellyel igyekezett elkerülni a szemkontaktust. Amalie rajzai beterítették az asztalomat, már egy új képen dolgozott. Napsugarakat rajzolt a jobb felső sarokban a napocskára.

A művészeti vásár a *Keresztül-kasul* nevet kapta. Támadt egy béna ötletem. Meggugliztam az „eating spaghetti”-t, és találtam is egy fotót egy üzletemberről, aki beszippant egy szál spagettit. Ez tökéletes, gondoltam. Tovább keresgéltem, és rábukkantam egy szikh férfira, aki csókra csücsöríti az ajkait. Letöltöttem mindkét felvételt, egész jó volt a felbontás, és dolgozni kezdtem. Az eredmény egy kép lett, amelyen egy fehér üzletember meg egy turbános indiai ugyanannak a spagettinek a két végét szívják, mint Susi és Tekerő az amerikai rajzfilmben. Persze jobb lett volna egy modellfotó, de, mint tudjuk, a fák sem nőnek az égig. Csak abban bíztam, hogy a kultúrfőnök megveszi az ötletet. Magasról tettem rá, hogy a képek szerzői jogi védelem alatt állnak. Különben is, az egyiket egy amerikai, a másikat meg egy olasz honlapon találtam, és minimálisnak ítéltam a lebukás veszélyét.

Még azt is kitaláltam, hogy feliratos pólókat készíttetünk a hajléktalanoknak a városban: „Keresztül-kasul – Art has no Homeland”. Abban az időben a hajléktalanok voltak az új faj az úgynevezett kreatív társadalmi osztályon belül. Divatosnak számítottál, ha úgy néztél ki, mint egy hajléktalan, vagy ha az ismerőseid között akadt egy fedél nélküli, illetve ha bármilyen kapcsolatban álltál egy ilyen emberrel.

A kultúrfőnök azonmód bekajálta az ötletet. Odavolt a provokatív elemért, nem jött rá, hogy az egész egy nagy humbug. Hákon majd felrobbant dühében.

Megkértem, hogy a prezentáció alatt vigyázzon Amalie-re, és amikor kijöttem és azt mondtam, hogy megvette, olyan hamis mosolyt erőltetett az arcára, hogy Amalie sírva

fakadt. A nap hátralevő részére szabadságot vettem ki és hazaindultam a lányommal.

Útközben bevásároltunk a vacsorához, mindennel elkészültünk, mire Sara hazaért, és olyan kellemes estét töltöttünk együtt, ami ritkaságszámba ment, a vacsora és az Amalie-nek olvasott esti mese után elégedetten telepedtem le a tévé elé egy pohár vörösborral.

(...) Egy hónappal később lecsapott a bárd. Kiderült, hogy az elhízott üzletember a képen nem is üzletember, hanem valamelyik olasz fasiszta szervezet feje. Egy újságíró felismerte, és kiborult a bili. A Dán-Indiai Baráti Társaság képviselője panaszt emelt és mindenkitől nyilvános bocsánatkérést követelt. A kultúrfőnök tajtékozott, a plakát romba döntötte a rendezvényét meg a nemes és épületes célokat. Miért csak jó lehet a művészet, kérdeztem, inkább örüljön az ingyenreklámnak, de ezt már nem vette be. A tetejébe az észak-olasz náci vezér egy szerencsétlen véletlen folytán tudomást szerzett erről a valójában jelentéktelen ügyről, és a szerzői jogokat birtokló fotóssal szövetkezve beperelte az irodát.

2008 közepén jártunk, és kitört a válság. Az állások az ágazatban bizonytalanná váltak, a főnököm pedig kapva kapott az alkalmon, hogy még egy embert kirúghat. Összecsuktam tehát a Mac-et és búcsút vettem a többiektől az irodában. Hákon képmutatóan sajnálkozott. Úgy sejtettem, korábban rendesen kavarta nekem a szart a kulisszák mögött.

Eleinte nem vettem a szívemre, hogy kirúgtak.

Szétküldtem az önéletrajzomat, voltam néhány állásinterjú, de már közelebb jártam a negyvenhez, mint a harminchoz, és öregnek számítottam a reklámparban. Ráadásul úgy tűnt, az állásinterjúk meghatározott forogatókönyv szerint zajlanak: az interjúztató örömét leli abban, hogy rituálisan megaláz, én meg valójában nem is kapok lehetőséget. Gyarapítottam a munkanélküli segélyen élő túlképzettek táborát, elment a kedvem az álláskereséstől. Bementem a fehér irodába a hivatalban, ahol motiválni próbáltak, be-

lementem a játékba, azt hangoztattam, hogy állampolgári kötelességemnek tartom az álláskeresést – az ügyintézőknek legalább volt munkájuk.

Már nem sétáltam. Nem leltem benne semmi élvezetet, sétálás közben nem volt min gondolkodnom. Hiányzott a dió, amit meg kell törni. Inkább heverésztem a pamlagon vagy a lakásban tébláboltam. Azokon a napokon, amikor Sara vitte Amalie-t az oviba, fel sem öltöztem. Feltűnt, mennyire bosszantja, amikor hazaér, hogy még mindig fürdőköpenyben vagyok, ezért magamra kaptam valamit, mielőtt véget ért a munkaideje, de aztán letettem erről a szokásról. A hűtő és a pamlag volt az egyedüli társam. Zabálni kezdtem. Szinte állandóan éhes voltam. Éjszaka arra ébredtem, hogy a hűtő sötétjében megbúvó sonkasaláta maradékára gondolok, felkeltem, és állva befaltam az egészet, majd kartonból öntöttem magamba a selymesen lágú gyümölcsöt. Általában délben nyitottam ki az első doboz sör, a vacsorához bort ittam, utána whiskyt. Azt mondogattam magamnak, hogy ez csak átmeneti állapot, most épp nincs munka, semmi értelme keresni. Néhány év múlva jobbra fordul minden, felélénkül a gazdaság, nincs más teendőm, mint várni, addig meg valahogy majd csak elütöm az időt. Az üres sörösdobozokat kidobtam, mielőtt Sara hazaért. Nem tudom, észrevette-e, hogy búzlók a sörtől, és már vacsora előtt be vagyok csípve, mindenesetre egy árva szót sem szólt.

Egyik nap korán hozzáálltam az iváshoz, éppen befejeztem az első hatos sörösdobozot, amikor felhívott Sara, hogy hozzam el Amalie-t az óvodából. Túlórázik.

Kölcsönvettem a biciklijét, mert csak azon volt gyerekezés. Amalie végig csacsogott, miközben útban hazafelé átkerekeztem a városon, a kérdéseire hol igennel, hol nemmel válaszoltam, és időnként kérdeztem tőle valamit. A kék égen a nap olyan volt, mint a rajzain. Egy család pakolt be az autóba, majd elindult a tengerpartra. A jelenet hatására hátrafordultam és megkérdeztem Amalie-től, mit szólna, ha vennék vaníliafagyit és Sprite-ot. Közben a bicikli első kereke felszaladt a szegélyköre, a lábam lecsúszott a pedálról és elveszítettem az uralmat a járgány fölött. Felborultunk.

Szerencsére csak egy tejfog, mondták a ballesetin. Ültem, gyűrött ingemet Amalie vére tarkította. Én egyetlen karcolás nélkül megúsztam.

A rákövetkező héten képtelen voltam a mosolygó Amalie-re nézni. Vacsora közben nagyot kortyoltam a vörösboromból, valahányszor megláttam az első fog helyén tántorgó úrt. A kislány nem csinált belőle nagy ügyet. Sara annál inkább, tajtékozott, és egy héttel később kirúgott. A pamlagon hevertem, tömtem magam és ittam, amikor szakított velem. A háttérben ment a tévé.

Egy időre a barátomhoz, Stanleyhez költöztem. Köre-maileket küldtem, lakáshirdetéseket néztem a neten és frissítettem a Facebook-oldalamat, mert minél előbb találni akartam egy kecót. Párszor felhívtam Sarát este, de nem vette fel. Stanley kanapéján aludtam, s hálám jeléül napközben egy kicsit összetakarítottam meg kipakoltam a mosogatógépből. Stanleyt szemlátomást

ART IS ZONYÚ

nem zavarta, hogy nála lakom. Eljött a hétvége és bementünk a városba. Stanley vállalati jogászként dolgozott és a munkahelye megnyert egy pert – ezt meg kell ünnepelelnünk, mondta. Rád fér egy kis kimozdulás, tette hozzá. Egy belvárosi bárban kötöttünk ki. Mellettünk egy amerikai társaság szórakozott, irtóra idegesítőek voltak, s amikor kiderült, hogy Stanley egyik munkatársának születésnapja van, a következő dalt rögtönöztük a srác tiszteletére:

*How old are you now?
How old are you now?
You'll get cancer in the asshole
And then you will die.*

Képtelen voltam visszafojtani a nevetést, nagyon elégedettek voltunk magunkkal, hogy ilyen viccesek vagyunk, aztán eljöttünk a bárból és hazamentünk. Otthon lerokadtam a kanapéra. Stanley mellettem ült egy széken. Politikáról beszéltünk, de nem jutottunk közös nevezőre, kit utálunk a legjobban: az úgynevezett jobboldalt, az úgynevezett baloldalt vagy az úgynevezett középpártokat. Stanley kivett egy üveg whiskyt a szekrényből, töltött, majd előadott egy rövid monológot a malátawhiskyről. Saráról és Amalie-ről beszélgettünk. Aztán hirtelen zokogásban tört ki, és bevallotta, hogy évek óta két nadrágot hord, mert szégyelli pipaszár lábát.

Reggel másnaposan ébredtünk. Szalonnát sütöttem és tükörtojást. Stanley megette a fehérje negyedét, a sárgáját meg kilyuggatta és nézte, ahogy szétfolyik. Vasárnap ajánlottak egy garzonlakást a Sydhavn kerületben, amire azonnal lecsaptam. Stanley és egy másik barátom segített a költözésben. Sara nem volt otthon, amikor elhoztuk a cuccaimat. Stanleynek hálám jeléül, hogy a kanapéján alhattam, vettem egy üveg Highland Parkot.

(...) Fél éve laktam a sydhavni lakásban. Tizenöt kilót híztam. Többször előfordult, hogy nem jelentem meg a munkaügyi hivatalban, vagy azért, mert másnapos voltam, vagy egyszerűen azért, mert összefolytak a

napok és a fejük tetejére álltak a napszakok, teljesen elszigetelődtem, a tetejébe megvonták a járadékot. Fel is út, le is út. Beköszöntött az éjszakai tévészés ideje. Éjszakai tévészés, van valami sajátos abban, ha az ember hétköznap éjszakába nyúlóan tévézik. Minden csendes a lakásban, éjjel három fele jár, a jéghokiról átkapcsolsz a tv Shopra, majd egy amerikai sorozatra, aztán egyre több csatornán szűnik meg az adás, s végül szűrkén vibrál a képernyő. Ekkor odalépsz az ablakhoz és bámulod a házak homlokzatát, az ablakok többnyire sötétek, ott egészséges, munkába járó emberek élnek, akik ágyukban a dolgozó állampolgárok jól megérdemelt álmát alusszák, ám néhány ablakból fény szűrődik ki, nem a gyertya narancs-sárga lángjának a fénye, hanem az éjszakai tévéé: a vacsora óta bekapcsolt készülék hideg, kék fénye. Esetleg egy pornófilm szaggatott villódzása, ezt pornófénynek hívom, s a fény ritmikus váltakozásáról ismerni fel, a függöny mögött pulzáló testszínű izzásról. Nem mertem kikapcsolni a tévét mindaddig, amíg el nem nyomott a fáradtság, a kapcsolgatás ekkor már nem rázta fel az érzéseimet és nem találtam olyan intenzívnek a csendet sem, lassan az álom ösvényére léptem.

Gyűltek a fizetési felszólításokat tartalmazó borítékok és a bedobált reklámújságok az előszobában. Gyűltek a hulladékkal és üres üveggel megrakott szemeteszsákok a konyhaajtóban. Gyűltek a koszos edények a konyhaasztalon. Gyűlt a zsír a bőröm alatt. Minden gyűlt és szaporodott, leszámítva a pénzt. Zárolták a kártyámat, egy szép nap ott álltam a Kvickly áruházban és nem tudtam fizetni. Elkullogtam. Az áru ott maradt. A barátaimtól lejmoltam, Stanleynek már tízezerrel lógtam.

Ez nem mehetett így tovább. Egy nap ernyedten és másnaposan felszálltam a nyugati külvárosba tartó vonatra, Stentofte állomásig utaztam. Állásinterjúm volt.

Amikor Stanleytől további ötezeret kértem lakbérre, átölelt és megígértette velem, hogy munkát keresek. Bármilyet. Azt feleltem, hogy ez képtelenség, hiszen gazdasági vál-

ság van. Ha az ember nem válogató, mondta, mindig talál valamit: McDonald's, 7-Eleven, iss. Jót fog tenni, vigyorgott, kirángat a gödörből. Reggel fölhevített, hogy felébredsz, biztos akart lenni benne, hogy fölkelek. Álomittas, keserű hangon gajdolni kezdtem a telefonba Jodle Birge *Igaz barátok* című slágerét, majd letettem a kagylót. De fölkeltem, felöltöztem, azután levánszorogtam a Dybbølsbro állomásra. Az álláshirdetésben fogyatékosgondozót kerestek.

Azelőtt soha nem jártam Stentoftében, az állomáson állva rögtön megértettem, miért. Ha Hieronymus Bosch vagy Bruegel 2008-ban él, nem örömlányokat fest, akiket csontvázak erőszakolnak meg, nem férfiakat, akik vijjogva hullanak az ördög serpenyőjében fortyogó olajba, még csak nem is kísértetsegregateket, amelyek támadást indítanak és letarolnak mindent, hanem Stentofte betonrengetegét. Ha azt hiszed, a pokol nem létezik, ülj fel a B jelű vonatra Stentofte felé.

Jütlandra menet persze átvonatoztam ezen a városrészen. A fülkéből láttam az állomásépületnek nevezett posztmodern rettenetet meg a városháza előtt álló szobrot, az *Életöröm talapzatát*, amely a pályaudvar fölé magasodik, de első ízben álltam a peronon. Elindultam a mozgólépcső felé, fölmentem a váróba. Nem volt ott más, csak néhány ingázó melós és egy padon alvó csöves, a mozgólépcső tetejénél egy kis csapatnyi suhanc lógott, akiken alig lehetett keresztülvergődni. Semmi rosszat nem tettek, mégis sikerült félelmet kelteniük a járókelőkben, pusztán azzal, ahogy ott álltak. Egyikük ledobott egy csikket a hátam mögé. Egy másik hangosan krákokogott és a földre köpött.

Odakint megnéztem a térképet, amit egy régi kisokosból téptem ki és csúszttam a zsebembe. Jobbra kellett mennem, ellentétes irányba a világítótoronyként meredező Életöröm talapzatával, a szobor vidám színei siralmasan hatottak, és csak rontottak a helyzeten.

Az állomás épülete valaha egy kínai étteremnek is otthont adott. Régen bezárták a helyet, amelynek fehérre festett ablakai előtt egy vézna kutya ugatott, mintha bebocsátást

kérne. Az épület melletti terület nem volt beépítve. Feltehetően bérházakat terveztek ide, miután felépül az állomás, de ebből semmi nem lett. Ellenben a mező végében megépült egy nagy forgalmú főút, az út másik oldalán egy iskola és egy drótkerítéssel körbevett focipálya, amely mögött lakótömbök sorakoztak. Ezek egyikében élt Waldemar.

Azt mondják, az a tökéletes labirintus, ami a lehető legtöbb azonos elemből áll, és egy idő után már elkésve bolyongtam az egyformán szürke betonépületek között, a számokat nézegettem a véletlenszerűen váltakozó piros és kék ajtókon. Odaértem egy játszótérhez, azt hittem, jártam már ott, de aztán tűz nyomát fedeztem föl a csúszdán, ami nem tűnt ismerősnek. Bizonyára egy másik játszótér mellett mentem el korábban. Egy helyütt szétváltak a házak, hogy helyet adjanak egy nagyobbacska gyepszőnyegnek. Átvágtam rajta. Búzlótt a kutyagumitól. Néhány perccel kilenc után úgy döntöttem, hogy visszafordulok, ha tíz percen belül nem találom meg a 36-os számú házat a 3A tömbben. De nem így lett, kiderült, hogy a 3A tömb ott áll a gyeper másik oldalán.

Waldemar a földszinten lakott, a bal oldali lakásban. A jobb oldali lakás rolói le voltak eresztve, de láttam, hogy odabent babrálja őket valaki, hogy könnyebben kilásson. Első érintésre úgy tűnt, a csengő műanyag lapocskája felmondta a szolgálatot, de miután egy kicsit megbirizgáltam, felberregettem, és én beléptem a kapun.

Miközben a lépcsőházban várakoztam, hallottam, hogy Waldemar a retesszel és a biztonsági láncsal zörög az ajtó mögött. Biztos voltam benne, hogy a szomszéd a kémlelőnyíláson át figyel. Végül kinyílt az ajtó.

Waldemar alacsony volt, annyira ugyan nem, hogy törpének mondhatnánk, ahhoz azonban elég kicsi, hogy a feje fölött az üres levegőbe bámuljak, amikor kinyílt az ajtó. Tekintetem kissé lefelé fordítottam és megláttam az arcát. A bőre olyan fehér volt, mint egy vámpír, jókora pattanások tarkították a homlokát, zöld szemét felnagyította a fekete keretbe foglalt erős szemüveg. Vállig

érő haja a fejére lapult, ám amint elhagyta a koponyáját, apró fekete fürtökben kezdett bodorodni. Választékáról egy szakadt sötétítő függöny jutott eszembe, amelyen áthatol a hideg fény. Waldemar tartása olyan rossz volt, hogy már-már púposnak látszott, amittől még alacsonyabbnak tűnt. Betessékelt.

A nappaliban két csésze és egy termosz árválkodott a dohányzóasztalon. A helyiség furcsán személytelennek tűnt, pedig nekem aztán édes mindegy, hogy a tárgyakkal van-e személyes jellegük, az itteni berendezés mégis elborzasztott, leginkább kórházi váróteremre emlékeztetett.

– Főztem kávé – mondta Waldemar.

Helyet foglaltunk az asztalnál. Waldemar beszélt a betegségeiről és a tünetekről. A ritka és iszonyatos szenvedések két lábon járó tankönyve volt, számtalan olyan rendellenességgel küzdött, amelyekből nekem egy is elég lett volna, hogy inkább a halált válasszam. Mindez eszembe juttatott egy dokumentumfilmet, amit az egyik éjszakai tévézésős szeánszom alatt láttam. Egy nőről szólt, akibe hatszor csapott bele a villám. Ugyanazt a méltánytalanságot fedeztem fel nála is.

Izombetegsége miatt csekély mozgástól is kifáradt, s dacára annak, hogy beteg szívét az orvosok kétszer megoperálták, nem volt rá garancia, hogy sokáig bírja. Végeredményben maguk az orvosok is természetellenesnek tartották, hogy még nem alulról szagolja az ibolyát. Később azt gondoltam, hogy Waldemar bizonyára emberfeletti fizikai szívóssággal és kitartással rendelkezik, ha mindazon betegségekkel küzdve, amellyel a természet sújtja, akár egyetlen napot is túlél. Egy másik kór visszafogta a növésben, de biztos vagyok benne, hogy ha elkerüli ez a növekedést gátló nyavalya, akkor hatalmas, legalább két méteres emberré cseperedik, és ha izombetegsége nem gyöngíti le, roppant erős lenne, ha pedig nem a butaság sivatagában élte volna le az egész életét, nem hiszem, hogy bármi is határt szabott volna neki; de léte mentes volt minden inspiráló mozzanattól, mindennapjait az emberi tompultság és a gyámkodó leereszkedés közti manőverezés

töltötte ki. Nem találkoztam nála konokabb emberrel, és mindenekelőtt azt hiszem, hogy elhasznált szíve is éppen emiatt a roppant nyakasság miatt vert még.

Waldemarnak nem volt szokása felemlegetni a betegségeit, erre később jöttem rá, azonban úgy érezte, hogy beletartoznak a munkaköri leírásba. Talán nem árt tudnom, hogy megeshet, holtan rogy össze, miközben épp gondozom.

Elektromos kerekesszékkal közlekedett, és az otthoni teendők, még a legapróbbak is, teljesen kimerítették. Az önkormányzat pénzt bocsátott a rendelkezésére, hogy gondozót fogadjon heti harminchét órában, aki segítségére van a mindennapokban. Waldemar régi gondozója felmondott és most másikat keresett. Azt is elárulta, hogy huszonkét éves, a szülei egy másik lakótömbben élnek, Stentofte ellenkező végében.

Én is meséltem magamról egy keveset, jobbra hazugságokat és féligazságokat.

Később, amikor már otthon ültem a lakásban, Sydhavnban, Waldemar telefonált és közölte, hogy enyém az állás. Másnap kezdek. Leraktam a kagylót, ültem és a levegőbe bámultam.

Este felhívtam Sarát. Ezúttal sem vette fel. Aztán hosszú idő után újra sétálni indultam. Reméltem, hogy a friss levegő segít majd álomba szenderülni. Stentofte gondolatától is a rosszullét kerülgetett. Talán jobbra fordul a helyzet, ha valóban kitavaszodik – még csak március volt.

BOGDÁN Ágnes fordítása

© Kristian Bang Foss, Døden kører Audi, Gyldendal A/S 2012

Kristian Bang Foss 1977-ben született Dániában. Matematikát és fizikát tanult az egyetemen, majd elvégezte a Dán Íróakadémiát. Első regénye, a *Fiskens vindue* („A hal ablaka”) 2004-ben látott napvilágot, és lelkes fogadtatásra lelt a kritikusok körében. A 2012-ben megjelent harmadik, „A halál Audival jár” (*Døden kører Audi*) című regényéért 2013-ban elnyerte az Európai Unió Irodalmi Díját. A regény, amely a munkanélküli Asger és a fogyatékkal élő Waldemar különös kapcsolatáról szól, Magyarországon a Park Kiadó gondozásában lesz hamarosan olvasható.

Bogdán Ágnes az ELTE-n végzett skandinavisztika, valamint magyar nyelv és irodalom szakon. Számos próza- és versfordítása jelent meg dán nyelvből, köztük Knud Romer önéletrajzi ihletésű regénye, az *Aki pislog, fél a haláltól* vagy Henrik Nordbrandt *Mi, dánok* című verseskötete. A svéd Gunnar D. Hansson *A Lomonoszov-hátság* címet viselő verses esszékötetének társfordítója. Jelenleg egy kortárs dán versantológián dolgozik.